

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Ekonomická fakulta

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Téma: Vývoj pridanej hodnoty v automobilovom priemysle SR a perspektívy jej zmien.

Typ záverečnej práce: Habilitačná práca

Odbor HIK: Ekonomika a manažment podniku

Študijný odbor: Ekonomie a manažment

Autor: Ing. Ľuboš Elexa, PhD.

Oponent: prof. Ing. Viera Marková, PhD.

1. Aktuálnosť zvolenej témy:	Téma habilitačnej práce je pokračovaním vedeckej a publikačnej práce p. Ing. Elexu, predovšetkým práce, ktorú naštartoval v dizertačnej práci. Habilitačná práca predstavuje významné skvalitnenie pohľadu na automobilový priemysel a jeho ekonomických aktérov v podobe riešenia podstatného ekonomického problému, ktorý sa v ňom prejavuje – je ním pridaná hodnota, ktorú tvoria nielen finálni výrobcovia, ale aj ostatné subjekty reťazca bezprostredne alebo sprostredkované napojené na nich. Problém rozvoja samotného automobilového priemyslu, predovšetkým však ekonomickej stránky jeho rozvoja (aj v podobe tvorby pridanej hodnoty) je dlhodobo pertraktovaný nielen na úrovni rýdzo ekonomickej, ale aj politickej. Z načrtnutých dôvodov považujem tému habilitačnej práce za vysoko aktuálnu tému, ktorej sa habilitant dlhodobejšie venuje.
2. Vhodnosť zvolených metód:	Posudzovaná HP má logickú, jasnú a vecnú štruktúru. Pri jej spracovaní autor dodržal smernicu, ktorá upravuje záverečné práce na EF UMB v Banskej Bystrici. V HP je obsiahnutá teoretická, analytická a návrhová kapitola. V príslušných častiach autor formuloval cieľ HP, a to analyzovať vývoj PH v podnikoch automobilového priemyslu (zdôrazňujúc pohľad jednotlivých článkov dodávateľského reťazca a rôznych zainteresovaných subjektov) kvantifikovať hlavné rozdiely v štruktúre vytvorenej PH a formulovať očakávané trendy, ktoré budú mať významný vplyv na výrobu automobilov. Stanovený cieľ HP autor naplnil pomocou jednotlivých spracovaných kapitol. Autor poukázal na postupnosť krokov, ktoré musel realizovať v záujme dosiahnutia cieľa práce. Zároveň prezentoval širokú škálu metód, ktoré v jednotlivých štádiách spracovania práce použil. Pozitívne hodnotím fakt, že habilitant sa nesústredil na charakteristiku metód, ale na poukázanie toho, v ktorých oblastiach riešenia témy ich aplikuje (s. 75 – 76). V súvislosti s analýzou tvorby PH na príklade skúmaných subjektov, ktorých vzorku podrobne charakterizoval) autor v logickej podobe formuloval päť vedeckých hypotéz, ktoré doplnil výskumnými otázkami. Tieto následne testoval a syntetizoval ich v podobe načrtnutia dôsledkov, ktoré sa môžu a automobilovom priemysle prejaviť.

<p>3. Prínosy habilitačnej práce:</p>	<p>Habilitačná práca je podľa môjho názoru veľmi pedantne spracovaná, a to nielen z formálneho, ale najmä odborného hľadiska. Je napísaná pútavým odborným štýlom, autor v texte nevyjadruje len jednoznačné úsudky, nevidí ich len v čiernom alebo bielom sfarbení, ale poukazuje na všetky možné nuansy, ktoré sú spojené s jednotlivými oblasťami témy. Prácu považujem za originálne dielo, potvrdzuje to aj percento zhody vykazované na úrovni 3,05 %.</p> <p>Prínosy hodnotenej HP vidím v dvoch významných a rovnocenných rovinách, a to vo a) vedeckej a v b) praktickej rovine.</p> <p>a) Vo vedeckej rovine za podstatný prínos práce považujem spracovanie komplexného pohľadu na pridanú hodnotu, pričom autor vychádza z vymedzenia hodnoty a následne sa venuje podstate pridanej hodnoty, pričom hlbšie rozpracoval finančný (možno ho označiť za tradičný), marketingový, výrobný a daňový pohľad na ňu. Marketingový pohľad na hodnotu/PH, t. j. zákaznícky pohľad na PH, hlbšie rozpracoval v tretej kapitole, pričom poukázal na nové zdroje tvorby PH v automobilovom priemysle, na procesy, ktoré sa prejavujú v priemysle 4.0 a 5.0, ale zdôraznil aj hrozby vyplývajúce pre automobilový priemysel. Vysoko pozitívne hodnotím spracovanie pohľadu rôznych typov zainteresovaných subjektov na tvorbu PH a participáciu na nej, na diskrepancie vo vnímaní PH a vytvorenej hodnoty. Prácu veľmi vhodne začína zainteresovanými skupinami a končí odporúčaniami pre nich. Z vedeckého hľadiska habilitant potvrdzuje svoje schopnosti prehľadne spracovať podstatné časti širokej odbornej témy, komprimovať ich do cca 50 strán.</p> <p>b) V praktickej rovine vidím podstatný prínos HP v hĺbkovej a detailnej, nie povrchno spracovanej analýze. Vysoko pozitívne hodnotím fakt, že analýzu uskutočnil nielen na príklade finálnych výrobcov, ale aj ostatných subjektov v reťazci (Tier 1, 2, 3 a ostatné subjekty). Za podstatný prínos považujem aj spracovanie širokospektrálnej analýzy (reťazec, odvetvie, geografický aspekt...). Výstupy prezentovaných analýz majú vysokú pridanú hodnotu, zžiťkovať ich môžu mnohé subjekty, a to nielen na mikro, ale aj na mezzo a makroúrovni. Podľa môjho názoru hodnotenú HP, a to nielen jej teoretickú časť, ale aj aplikačno-analytickú časť možno využiť v pedagogickom procese a jej autor ju môže ďalej rozvíjať vo forme publikačných výstupov.</p>
<p>4. Zhodnotenie publikačnej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti habilitanta</p>	<p>Ing. Ľuboš Elexa, PhD. pôsobí na Katedre ekonomiky a manažmentu podniku EF UMB v Banskej Bystrici takmer 15 rokov ako vysokoškolský učiteľ. Predtým pôsobil na fakulte ako študent; v roku 2003 absolvoval 1. a 2. stupeň vysokoškolského štúdia v ŠO Ekonomika a riadenie podniku, špecializácia Ekonomika a riadenie malých a stredných podnikov, v roku 2006 ukončil interné doktorandské štúdium v ŠO Riadenie a ekonomika podnikov obhajobou témy Vplyv globalizácie na malé a stredné podniky v Slovenskej republike s aplikáciou na automobilový priemysel. Počas doktorandského štúdia pracoval v novozriadenom Centre rozvoja doktorandov.</p> <p>a) Zhodnotenie pedagogickej činnosti Takmer 15-ročná pedagogická činnosť p. Ing. Elexu je všestranná a bohatá, no má jednoliate zameranie na predmety finančného a ekonomicko-finančného a analytického zamerania. Počas tohto obdobia habilitant odborne veľmi vyspel, funguje ako erudovaný vysokoškolský učiteľ. Úplný výpočet vyučovaných predmetov, ktoré zabezpečoval v minulosti a v súčasnosti na 1. a 2. stupni denného a externého štúdia v Banskej Bystrici a v Poprade, je súčasťou príslušného dokumentu – ja chcem zvýrazniť najmä jeho významný podiel na zabezpečovaní a inovácii predmetov v anglickom študijnom</p>

programe. (Business Economics and Management v prvom stupni, Marketing Management of Business v druhom stupni). Aktívne sa podieľal na tvorbe študijných plánov, informačných listov a časť predmetov (Business Financial Analysis, Business Planning, Financial Analysis and Financial Planning) priamo vyučoval, resp. stále vyučuje. Spolupracoval pri zavedení nového výberového predmetu Simulácie ekonomických procesov, ktorý vznikol ako jeden z výstupov úspešne riešeného projektu pre prax v spolupráci so spoločnosťou SOFTIP, a. s. Banská Bystrica.

P. Ing. Elexa sa neustále usiluje vnášať nové inovatívne poznatky a témy nielen do výučby, ale aj do vedenia záverečných prác. Počas svojho pôsobenia na katedre viedol 15 BP a 101 DP v ŠP EMP, BEM, EMMSP, MMP a MMB, zároveň bol aj oponentom ZP, posudzoval 23 pracovných variantov dizertačných prác v ŠP ekonomika a manažment podniku, ekonomika a riadenie podniku, verejná ekonomika a politika; podieľal sa aj na vedení prác ŠVA, bol predsedom alebo členom komisií na študentských konferenciách v rámci ŠVA, resp. doktorandskej konferencie Scientia Iuventa. Je pravidelným členom štátnicových komisií v slovenských aj anglických študijných programoch. Na základe uvedených faktov môžem konštatovať, že habilitant má plné predpoklady na vedenie dizertačných prác a na plnenie funkcie školiteľa v 3. stupni štúdia.

P. Ing. Elexa absolvoval množstvo zahraničných pobytov, kde prezentoval svoje pedagogické a odborné kvality a skúsenosti. Ich podrobný výpočet je uvedený v jeho dokumentácii. Kontakty a poznatky, ktoré nadobudol na Jagiellonian University v Krakove, Faculty of Social Work, Mykolas Romeris University v Litve Fakultete za menadžment u turizmu i ugostilejstvu v Opatiji, Szent István University v Békéscsabe, Tessedik Sámuel Foiskola v Békéscsabe a Vysokej škole hotelovej v Prahe, následne zúročil nielen vo svojej, ale aj katedrovej vedecko-výskumnej činnosti.

Neustále skvalitňovanie pedagogických aktivít p. Ing. Elexu dokumentujú aj viaceré vzdelávacie projekty, na riešení ktorých participoval. Zamerané boli na realizáciu inovatívnych krokov pre potreby vysokoškolského vzdelávania v 21. storočí, na rozvoj inovatívnych foriem vzdelávania na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, na podporu ŠP v cudzích jazykoch. P. Ing. Elexa sa okrem samotnej pedagogickej činnosti venoval aj zabezpečovaniu predmetov vlastnou študijnou literatúrou. V habilitačnom spise dokumentuje autorstvo jednej domácej vedeckej monografie, spolupodieľal sa na vydaní zahraničnej vedeckej monografie, jednej VŠ učebnice, 3 odborných monografií a 4 učebných textov.

b) Zhodnotenie vedecko-výskumnej činnosti

Prvé skúsenosti s riešením výskumných projektov nadobudol p. Ing. Elexa už počas jeho pôsobenia v CRD, ale aj v Agentúre na podporu regionálneho rozvoja BBSK, n.o., a v GP Consulting, s. r. o., kde v rokoch 2004 – 2006 pôsobil ako spracovateľ projektov. Ako vysokoškolský učiteľ sa vo vedecko-výskumnej činnosti orientuje na problematiku ekonomiky a riadenia podniku (vo viacerých prípadoch s akcentom na MSP), a to najmä vo vzťahu k ich finančnému riadeniu, rozvoju a spolupráci MSP vo forme klastrov a sietí, identifikácii podnikateľských príležitostí a hrozieb v SR. Čiastočne tieto oblasti skúma v posledných rokoch aj v súvislosti s ich inovačným potenciálom, či spoločenskou zodpovednosťou.

Jeho participácia na riešení výskumných projektov je bohatá. V habilitačnom spise má dokumentovaných 16 projektov na riešení ktorých sa podieľal, z toho v 2 plnil funkciu zodpovedného riešiteľa/koordinátora, resp. zástupca zodpovedného riešiteľa/koordinátora. Podstatnú časť týchto projektov tvorili projekty

	<p>VEGA (7 projektov), projekty štátneho charakteru a významu, ako projekty pre NBS, MZVaEZ SR a MŠ SR (4 projekty), zahraničné projekty (2 projekty financované z fondov EÚ, a to jeden riešený v spolupráci s Poľskom a 1 riešený ako projekt Medzinárodného Vyšehradského Fondu) a projekty pre prax (5 projektov pre Najvyšší kontrolný úrad, Bratislava, Softip, a. s., Banská Bystrica, Ekoltech spol. s r. o., Lučenec, Brixiapress, s.r.o., Vlkanová a Bučina DDD, spol. s r. o., Zvolen), ktoré boli zamerané na skúmanie problémov podnikov súvisiacich so odborným zameraním habilitanta.</p> <p>Okrem výskumnej činnosti sa p. Ing. Elexa venoval a neustále sa ďalej venuje aj spracovaniu posudkov k projektom APVV a VEGA.</p> <p>c) Zhodnotenie publikačnej činnosti</p> <p>Výsledky vedecko-výskumnej činnosti, ktoré boli v súlade s pedagogickým zameraním p. Ing. Elexu, sa vo veľkej miere premietli aj v jeho publikačnej činnosti. V habilitačnom spise uvádza, že je spoluautorom jedného príspevku v karentovanom časopise, 3 prác v časopisoch evidovaných v prestížnych databázach, 13 vedeckých prác v zahraničných a 2 v domácich časopisoch. Publikoval 4 vedecké práce v zahraničných vedeckých zborníkoch a monografiách, 11 v domácich a celkovo 27 príspevkov na zahraničných alebo domácich konferenciách.</p> <p>Z uvedeného počtu 4 vedecké príspevky boli publikované v zahraničných impaktovaných časopisoch evidovaných v databázach WOS alebo Scopus a v karentovaných časopisoch (ADM, ADC) s IF > 0,25. Na základe uvedeného odpočtu môžem konštatovať, že p. Ing. Elexa prekračuje plnenie kritérií v rámci jeho publikačnej činnosti. V habilitačnom spise je okrem kvantitatívneho pohľadu na publikačnú činnosť premietnutý aj kvalitatívny pohľad, a to prostredníctvom obsahového zamerania publikovaných výstupov. Na základe toho môžem potvrdiť, že publikačné aktivity sú neoddeliteľnou súčasťou vedecko-výskumných aktivít a sú v symbióze s jeho pedagogickým zameraním.</p> <p>Z výstupov z UK UMB v Banskej Bystrici vyplýva, že habilitant má zaevidovaných spolu 135 ohlasov na jeho publikačné výstupy, z toho je 27 citácií v zahraničných a domácich publikáciách registrovaných v citačných indexoch Web of Science a v databáze Scopus (t. j. ohlasy kategórie 1 a 2) a 108 citácií v zahraničných a domácich publikáciách, ktoré nie sú registrované v citačných indexoch (t. j. ohlasy kategórie 3 a 4). aj toto hodnotiace kritérium habilitant plní.</p> <p>Okrem publikačnej činnosti sa p. Ing. Elexa venoval aj iným prácam, ktoré s ňou nepriamo súvisia. Redakčne zabezpečoval vydanie 9 zborníkov z vedeckých podujatí, predovšetkým doktorandských konferencií Scientia luventa a katedrových konferencií.</p> <p>d) Zhrnutie</p> <p>V habilitačnom spise prezentované aktivity sú dokladom toho, že p. Ing. Elexa, PhD. svojou prácou potvrdzuje zrelosť na titul docenta. Svojimi publikačnými, vedecko-výskumnými aktivitami, ale aj pedagogickým pôsobením významnou mierou prispieva k rozvoju študijného odboru. Má v sebe potenciál kvalitatívne sa ďalej posunúť a rozvíjať sa.</p>
<p>5. Otázky pre autora pri obhajobe práce:</p>	<p>1. Už dlhší čas sa vedú diskusie o pomoci a podpore finálnych výrobcov automobilov u nás. V práci poukazujete na ich veľmi úzke prepojenie s ďalšími subjektmi v reťazci. Obdobie počas tzv. koronakrízy ukázalo veľkú zraniteľnosť finálnych výrobcov z dôvodu nedostatku niektorých komponentov potrebných na finalizáciu automobilov, a tým aj na pokles tvorenej pridanej hodnoty. Na druhej</p>

	<p>strane je vysoká špecializácia subdodávateľov ekonomickou samozrejmosťou. Aké riešenie danej situácie z hľadiska zabránenia stagnovania v ekonomickej činnosti a zároveň v tvorbe pridanej hodnoty jednotlivých subjektov vidíte?</p> <p>2. V práci zdôrazňujete nevyhnutnosť prechodu od montážnych aktivít na aktivity nadstavbového charakteru aj v podobe rozvoja výskumnej činnosti, najmä vývoja produktov. To predstavuje inovovať, investovať do inovácií. Akým spôsobom by ste zainteresovali samotné podniky (častokrát so zahraničným kapitálom) na realizácii investícií inovačného charakteru, a to prostredníctvom faktorov determinujúcich tvorbu PH?</p>
<p>6. Záverečné odporúčanie k návrhu udelenia vedecko-pedagogického titulu:</p>	<p>Na základe zhodnotenia kritérií stanovených pre habilitačné konanie, t. j. kritérií zameraných na habilitačnú prácu a kritérií odzrkadľujúcich komplexný vedecký profil habilitanta, odporúčam prijať habilitačnú prácu na tému Vývoj pridanej hodnoty v automobilovom priemysle SR a perspektívy jej zmien na obhajobu v odbore habilitačného konania a inauguračného konania ekonomika a manažment podniku v študijnom odbore Ekonomika a manažment a po úspešnej obhajobe udeliť p. Ing. Ľubošovi Elexovi, PhD. titul docent.</p>

V Banskej Bystrici, dňa 10. augusta 2021

.....

Podpis